

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΔΑΝΤΟΝ

Ο Γ. Μπύχνερ, ο συγγραφέας του «Δαντόν», πού ανέβασε το Έθνικό Θέατρο, είναι ώριμομένος ποιητής. Και μόνο το ότι καιώρθως μέσα σ' όλο έμείο το φουρτουριασμένο πέλαγος τής Γαλλικής επαναστάσεως να ξεχωρίση με ακρίβεια και ζωντάνια χαρακτήρες και τύπους, δίνοντας μορφή και ένότητα στις αντιθέσεις πού παρουσιάζει πάντα κάθε αναστάτωμα κοινωνικό, είναι γεγονός πού προδίδει ισχυρή προσωπικότητα και μιστή κρση. Άλλά το έργο του Μπύχνερ παρουσιάζει δύο σημαντικά μειονεκτήματα, πού προέρχονται από δύο διαφορετικές αίτιες. Το πρώτο μειονεκτήμα του είναι ή άκατάσχετη φιλοσοφική άπεραντολογία τών περισσότερων του χαρακτήρων πού πηγάζει από την ά ώριμη άκόμη ποιητική προσωπικότητα του Μπύχνερ και το δεύτερο ή έλλειψη «νίκης» πού να σιφανώνει το δράμα του. Η έλλειψη αυτή, πού είναι ή μαγιά κάθε δραματικού έργου, συντελεί στο να άφνει τον άκροατή ψυχικά ασύνθετο με ό,τι είδε και άκουσε από τής σκηνης. Στόν κυριότερο χαρακτήρα του τον Δαντόν μάταια πασχίσαμε να ιδούμε «τόν μεγάλο ήρωϊκό άνθρωπον». Ο Δαντόν του Μπύχνερ δεν έχει την παράφορη ζωτικότητα του ιστορικού ήραα πού πλάσαμε στο πνεύμα μας, όταν στα μαθητικά μας θρανία διαβύσαμε την Γαλλική επανάσταση. Είναι, βέβαια, ένας ζωντανός άνθρωπος, πού τόν δέχνει όμως ή βαρσιτισμόρα, ή άνια, ή κόπωση. Η άγόρευσίς του μπρός στο δικαστήριο δεν έχει τίποτα το δυναμικό και ήρωϊκό. Μεγάλα είναι βέβαια τα λόγια του πού λέει εκεί—καθώς και μετά όταν φτάνει στο κατώφλι τής καρμανιόλας—άλλά προδίδουν όλη την ματαιότητα και την πλάνη, πού κυριεύει στις στιγμές αυτές την ψυχή και το πνεύματου.

Φεύγοντας από την παράστασι του «Δαντόν» άδελά μας θυμηθήκαμε τα λόγια του Σφοκλή στίν Αίαντα : «Γιατί όσοι ζούμε, βλέπω, όι δεν είμαστε άλλο τίποτε παρά φαντάσματα και κούφιοι ήσκιιοι». Στούς στίχους αυτούς του μεγάλου μας ποιητή, πιστεύω πως συγκεφαλαιώνεται όλη ή ψυχική διάθεση του Μπύχνερ όταν έγραφε το έργο του, με τή διαφορα όμως όι ενώ το άπαισιόδοξο αυτό νόημα του νόσμου έκαμε τούς άρχαίους μας ν' αντιδράσουν και να δημιουργήσουν όλο εκείνο το πάνθεον τών «Ειδώλων» αντίθετα για το νεαρό Μπύχνερ του έγινε άσφυκτικός κλοιός πού του δέσμευσε τα ποιητικά του φτερά. Το άνέβασμα του έργου ύπηρεξε ένας πραγματικός άθ.ος διά το έθνικό μας θέατρο.

Ο Φώτος Πολίτης, ό σκηνοθέτης του κρατικού μας θεάτρου με άρκετήν μαεστρίαν κατώρθωσε να ύπερπηδήση τις παραστατικές δυσκολίες πού παρουσιάζει το πολυπρόσωπο αυτό έργο, Η προσπάθειά του όμως αυτή έγινε εις βάρος τής εσωτερικής σκηνοθεσίας του έργου. Η διανομή τών ρόλων και το παίξιμο τών ήθοποιών δεν μάς ικανοποίησε. Επεριμέναμεν περισσότεραν όμοιογένειαν και ακρίβειαν παιξίματος. Ο θριαμβευτής, εν μέρους τών ήθοποιών, τής βραδυάς ύπηρεξε άναντιρρήτως μόνον ό κ. Γ. Γληνός. Οι άγορεύσεις του ήταν εκφραστικώς άλάνθαστες, ή παράστασις του φροντισμένη και στο-

χαστική, στοιχειά άπαραίτητα για να εκφρασθή όλη ή διανοητική προσωπικότης του δικηγόρου του Άρράς. Έκείνο όμως πού πραγματικά μάς κατέπληξε ήταν ό τρόπος με τόν όποτον χειρονομούσι. Όριμένως τα χέρια του κ. Γληνού μιλούσαν και μιλούσαν με θέρμη και ζωντάνια, πράγμα έξαιρετικά σπάνιο για την έλληνική σκηνή.